

Miksi Suomi ei tarvitse fiskaaliunionia?

Sosiaalifoorumi 25.4.2015

Peter Nyberg

Mikä on fiskaaliunioni?

- Fiskaaliunionin oleellinen piirre on yhteinen vastuu jäsenten (eräistä) tuloista ja menoista ja jokin tapa varmistaa unionin päätösten toteuttaminen (luottamuksesta aina pakottavaan voimaan saakka).
- Unioni edellyttää aina jäsentensä budjettivallan pysyvää siirtämistä kansallisilta viranomaisilta keskukseseen. Kuka vastaa jäsenmaiden olemassa olevista veloista?
- Unionilla on tiukentamisen dynamiikka: koska vastuut/velat ovat yhteisiä, halutaan yhteiseen kontrolliin myös asiat mitkä niihin vaikuttavat (ml. kasvuun, työllisyyteen, kustannustasoon ja sosiaalietuuksiin vaikuttavat tekijät).
- Fiskaaliunioni on siten ohimenevä välivaihe matkalla täyteen poliittiseen unioniin.

Voiko rahaunioni selvitä ilman fiskaaliunionia?

- Fiskaaliunionin tarve rahaunionissa voidaan perustella sillä, ettei yhteinen rahapolitiikka sovellu yhtä hyvin kaikille jolloin hyödyt ja haitat ”on pakko” tasata jäsenten välillä (risk sharing).
- Lyhytkestoiset erot voidaan kuitenkin hoitaa jäsenten omilla, velalla rahoitetuilla finanssipolitiikan tilapäistoimilla. Poliittika vaihtuu ja velat maksetaan takaisin kun ajat taas paranevat.
- Pysyvämmät erot (”rakenneongelmat”) edellyttävät joko korjaavia toimia ko. jäsenmaassa, pysyviä tulonsiirtoja tai jäsenmaiden välisiä elintaso- ja korkoeroja. Vain tulonsiirrot vaativat fiskaaliunionin pystyttämistä.
- Jos hyväksytään jäsenvaltioiden välisiä elintaso- ja korkoeroja (kuten yritysten välillä) sekä viime kädessä valtioidenkin velkajärjestelyjä, on fiskaaliunioni tarpeeton rahaliitossakin.

Hyötyisikö Suomi fiskaaliunionista?

- Tulonsiirrot tapahtuvat unionissa vain jäsenmaiden *erojen* perusteella. Jollei Suomi ole pysyvästi muita heikompi jäisivät tulonsiirrot saamatta. Mitä parempi talouskunto, sitä suuremmat maksut. Solidaarisuus vs. kannustinvaikutus?
- Unionin talouspolitiikkaa ei voida olettaa jäsenmaiden omaa politiikkaa paremmaksi. Päättäjät huomioivat etenkin suurten jäsenmaiden tarpeita. Muilta poistuvat välineitä vaihtoehtoisen (itselleen paremman) talouspolitiikan harjoittamiseksi. Unionin reuna-alueiden houkuttelevuus?
- Euroalueella keskuksen ja jäsenmaiden lupaukset eivät ole pitäneet (sopimusten vastaiset toimet). Fiskaaliunioninkaan sääntöihin ei siten olisi luottamista. Siltikö Suomen pitäisi allekirjoittaa avoin velkakirja?
- Unioni tulee hiiviskellen ja hiljaa eikä dramaattisella päätöksellä. Onko uusi eduskunta hereillä?

Miksei Suomi tarvitse fiskaaliunionia?

- Euroalue tarvitsee fiskaaliunionia jos tarkoitus on kehittyä poliittiseksi unioniksi. Suomikin tarvitsisi fiskaaliunionia vain osallistuakseen tähän. Olemmeko jo kyllästyneet itsemääräämisoikeuteemme?
- Valuuttaunioni ei edellytä yhtenäistä korkotasoa, samaa elintasoa kaikkialla eikä yhteisvastuuta veloista. Jos Suomi keskimäärin hoitaa taloutensa muita maita paremmin, olisi fiskaaliunioni pysyvä rasite.
- ”Pohjoismainen malli” on euroalueella harvinaisuus. Ohjeistus keskukselta (yhtenäistämisen merkeissä) edustanee pääosin keski- ja eteläeurooppalaista järjestelmää. Toistaiseksi ei ole vahvoja merkkejä siitä, että ohjeistajien keskittymishalulla olisi rajoja.